



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput II. Nullam creaturam propter se finaliter ordinate diligi, certissima
Augustini sententia est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

charitas nedum purissima est ab omni creaturatum propter se amore, etiam volatico, sed & semper actualissima est, & sine ulla unquam interruptione perfectissima actualitatis suae; nondum tamen adaequat infinitam amabilitatem Dei.

186 Decimus proinde, & ultimus, omniumque sublimissimus gradus est ille, qui adaequat infinitam Dei amabilitatem; utpote tantus, quanta est Dei amabilitas. Ast hic soli Deo convenit, nulli communicabilis creaturae.

187 Ex enarratis porro gradibus luce meridianâ clarius apparet, non omnem veri nominis charitatem, id est, Dei propter se dilectionem, esse perfectam; imò nec super omnia. Certum namque est, tres primos gradus tales non esse. Imò nec quartus & quintus tales videntur Augustino n. 168. & 174. relato. Qui & epist. 144. de ea loquens charitate, quâ quis ad justè vivendum non supplicii urgetur metu, sed delectatione ducitur, charitateque justitiæ, ait: *Et hæc quidem, quantum mihi videtur, nondum est perfecta, sed quodammodo adulta justitia...* Quia justitia, ut perfecta sit, sic amanda est, ut ab ejus operibus etiam pena corporis nos cobibere non debeant, atque inter manus, etiam crudelium inimicorum, luceant opera nostra coram hominibus, ut glorificent Patrem, &c.

188 Sed & experientiâ constat esse in peccatoribus initia charitatis, quibus fortiora sint in-

crementa inveteratæ cupiditatis, talemque esse initialem charitatem, seu Dei propter se amorem, quo infideles incipiunt Deo benè affici. Complures etiam peccatores testantur, sese quosdam nonnunquam in se experiri dilectionis motus, quibus incipiunt tædio affici erga peccatum, & amore erga Deum; ad melioremque vitam aspirare, tamen simul experiantur sese necdum pertrumpere posse vincula dominantis adhuc cupiditatis, quâ ligati detinentur. Nec pii illi erga Deum affectus idèd desinunt esse veræ charitatis, quia necdum victicis, omnique mortali cupiditati prædominantis. Cum, eo non obstante, ferantur in Deum propter Deum. Quod est veræ charitatis objectum. Quâ ratione victus Suarez l. 2. de grat. c. 15. agnoscit in peccatoribus, nondum justificatis, actum veræ charitatis, licet non perfectæ, nec super omnia. Similiter Gobat Theol. experim. de Sacram. tr. 6. n. 93. fatetur, myriades hominum serium habere affectum amoris complacentiæ erga Deum, hærentes interim in luto peccatorum, absque efficaci proposito illinc eluctandi. Nam (inquit) ille amor exprimitur hisce verbis: *gaudeo Deum esse tam infinite potentem quam est. Lator tam multos ad fidem catholicam converti. Vinam totus mundus crederet in Dominum Jesum Christum, &c.* At verò quot myriades hominum sunt, qui vel hisce, vel similibus verbis serio Deum compellant, hærentes interim in luto peccatorum!

LIBER SEPTIMUS.

Amor ordinatus Creaturarum.

Minus te amat (Deo dicebat Augustinus) qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Ne divinus ergo amor detrimentum patiatur vel præjudicium, jubet lex aeterna avertere amorem à temporalibus, & eum mundatum convertere ad aeterna, simul providens ne temporalium amore homo sordidetur, ab ordine recedens amoris, atque eo ipso à proprio suo bono. Ut enim rursus Augustinus lib. de musica & epist. 52. *Tantò nobis melius est, quanto magis in illum imus, quo nihil melius est. Imus autem non ambulando, sed amando: quia ad eum, qui ubique præsens est, & ubique totus, non pedibus ire licet, sed moribus; non gressu, sed affectu.* Tantumque nobis bonum provenit ex amore Dei, ut (eodem Augustino teste in Plal. 85.) *stans in terra, in celo sis, si diligis Deum.* Et amando Deum efficitur dii, uti dicit Serm. 121. sicut è contrario amando mundum, dicimur mundus. Quia (ut ait tr. 2. in epist. Joan.) *talis est quisque, qualis ejus dilectio est. Terram diligis? terra eris. Deum diligis? quid dicam? Deus eris...* Si

ergo vultis esse dii, & filii Altissimi, nolite diligere mundum, neque ea qua sunt in mundo. Amando quippe Deum, ascendis; amando seculum, cadis. In Plal. 126. *Quantò plus Deum amaveris, tantò plus ascendes.* In Plal. 133. *Econtra: malè mihi est præter te, non solum extra me, sed & in meipso; & omnis mihi copia, qua Deus meus non est, egestas est.* Lib. 13. confess. cap. 10.

CAPUT I.

Nullus amor creaturae finaliter propter se, est absque inordinatione.

Veritatem hanc & divinatorum Oraculorum, & Sanctorum autoritate, & multiplici ratione probatam habes lib. 5. c. 11. & lib. 6. cap. 5. & seqq. usque ad 16.

CAPUT II.

Nullam creaturam propter se finaliter ordinatè diligi, certissima Augustini sententia est.

Demonstratur 1^o. quia tr. 10. in epist. 2. Joan. dicit nullam creaturam corporalem, vel spiritualementem, habere rationem finis,

- sed via seu medii ad finem. In nulla proinde creatura finaliter haerendum per amorem, sed per eam transeundum usque quò perveniamus ad finem, qui Deus est. Vide lib. 5. n. 66.
- 3 2°. Quia tr. 2. in eandem: *Non te prohibet Deus (inquit) amare ista (caelum, terram, solem, lunam, &c.) sed non diligere ad beatitudinem, sed approbare & laudare, ut in istis ames Creatorem.* Quia arrha sponsi sunt: ad hoc utique arrha dat sponsus, ut in arrha sua ipse ametur.
- 4 3°. Quia lib. 1. de doctr. christ. c. 22. dicit quòd primum mandatum nullam viam nostram partem relinquit, quae vacare debeat à praecepta dilectione Dei, & quasi locum dare, ut alià re homo velit frui (id est, eam propter se amare) sed quidquid aliud diligendum venerit in animum, ad Dei referatur dilectionem. Vide lib. 6. n. 56.
- 5 4°. Quia (ut dicit Serm. 34. de Scriptura) hoc ipso quòd Deus voluit totum cor nostrum sibi dari, seque ex toto corde diligi, nihil dimisit in te, unde ames vel te. Nihil proinde dimisit in te, unde ullam ames creaturam propter se, non propter ipsum. Sicque primo mandato, tamen formaliter affirmativo, virtualiter continetur negativum istud: *Nihil extra Deum diliges non propter Deum.*
- 6 5°. Quia ferm. 23. de vers. 24. Psalm. 72. c. 12. dicit: *Quidquid bene amas, e charitate amas.* Lib. 4. contra Julianum c. 3. *Sine amore Creatoris nullis quisquam bene utitur creaturis.* Lib. 9. de Trin. c. 8. *Non quòd amanda non sit creatura; sed si ad Creatorem refertur ille amor, non jam cupiditas, sed charitas erit. Tunc enim est cupiditas; cum propter se amatur creatura. Tunc autem non utentem adjuvat, sed corrumpit fruentem.*
- 7 6°. Secundum Augustinum, nullam creaturam fruendum, sed utendum dumtaxat. Nulla igitur creatura propter se finaliter amanda, sed propter Deum dumtaxat. Ut enim ait lib. 1. de doctr. christ. c. 4. *Frui, est amore alicui rei inbarere propter seipsam. Uti autem, quod in usum venerit, ad id quòd ad eam se amas obtinendum referre, atque adeò propter aliud amare.* Atqui illae tantum res sunt, quibus fruendum est, quas aeternas atque incommutabiles commemoravimus, ut ait ibidem cap. 22. *Ceteris autem utendum ut ad illarum perfectionem pervenire possimus (scilicet Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, uti dixerat cap. 5.) Enim verò res illae quibus fruendum est, beatos nos faciunt, uti dicit cap. 3. Et cap. 31. Dicimus eam re nos perfrui, quam diligimus propter seipsam, & eam nobis fruendum esse tantum, quae efficiuntur beati; ceteris verò utendum.*
- 8 7°. Unde secundum Augustinum, nec seipsum homo, nec proximum ordinatè amare potest propter seipsum, sed propter Deum dumtaxat: *Magna quaedam res est homo (ait ibidem c. 22.) factus ad imaginem & similitudinem Dei. Itaque magna questio est, utrum*
- frui se homines debeant, an uti, an utrumque? Praeceptum est enim nobis, ut diligamus invicem; sed quaeritur utrum propter se homo ab homine diligendus sit, an propter aliud? si enim propter se, fruimur eo: si propter aliud, utimur eo. Videtur autem mihi propter aliud diligendus. Quòd enim propter se diligitur, in eo constituitur vita beata... sed nec seipso quisquam frui debet, si liquidò advertas, quia nec seipsum debet propter seipsum diligere, sed propter illum, quo fruendum est... si autem se propter se diligit, non se refert ad Deum, sed ad seipsum conversus, non ad incommutabile aliquid convertitur. Et propterea jam cum defectu aliquo se fruitur... Si ergo seipsum propter seipsum non debes diligere, sed propter illum ubi dilectionis tuae relictissimus finis est; non succenseat alius homo, si etiam ipsum propter Deum diligit. Haec enim regula dilectionis divinitus constituta est: "Diliges", inquit, "proximum tuum, sicut teipsum. Deum verò ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mente, ut omnes cogitationes tuas, & omnem vitam, & omnem intellectum in illum conferas, à quo habes ea ipsa quae confers. Cum autem ait: "toto corde, tota anima, tota mente" nullam viam nostram partem relinquit, quae vacare debeat, & quasi locum dare, ut alià re velit frui; sed quidquid aliud diligendum venerit in animum, illuc rapiatur, quo totus dilectionis impetus currit. Quisquis ergo rectè proximum diligit, hoc cum eo debet agere, ut etiam ipse toto corde, tota anima, tota mente diligit Deum. Sic enim eum diligens tanquam seipsum, totam dilectionem sui & illius, refert in illam dilectionem Dei, quae nullum à se rivulum duci extrà patitur, cujus derivatione minuatur. Et ferm. 34. supra relato: Vide si aliquid voluit dimittere in te, unde ames vel te, qui tibi dicit: "Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua..." "Quid remanet de corde tuo, unde diligas teipsum? quid de anima tua?... Ex toto, inquit. Totum exigit te, qui fecit te... Respondebis, & dices: si nihil mihi remansit, unde diligam me, quia ex toto corde... jubeor diligere eum qui fecit me; quomodo secundo praecepto jubeor diligere proximum, tanquam me? Hoc est magis unde debes ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mente proximo. Quomodo diliges proximum tuum, tanquam teipsum. Deum ex toto me: proximum, sicut me. Unde me, unde te? vis audire, unde diligas te? ex hoc diligis te, quia Deum diligis ex toto te... Prorsus non diligebas te, quando Deum non diligebas, qui fecit te. Et ferm. 225. Nihil aliud in nobis quam Deum debemus diligere, aut quia habemus, aut ut habeamus. Et ferm. 336. Deum amemus propter Deum, & nos in ipso, tamen propter ipsum. Ille enim veraciter amat amicum, qui Deum amat in amico, aut quia est in illo, aut ut sit in illo. Haec est vera dilectio. Propter aliud si nos diligimus, odimus potius quam diligimus. Et epist. 155. dictum est: "In his duobus praeceptis tota lex pendet*

det & Propheta, " id est, in dilectione Dei ex toto corde, & proximi tanquam suus: videlicet ut intelligeretur nullam esse aliam dilectionem, quâ quisque diligit seipsum, nisi quod diligit Deum. Qui enim aliter se diligit, potius se odisse dicendus est. . . . Quia igitur nemo, nisi Deum diligendo, diligit seipsum. . . . debet & proximum diligere tanquam seipsum, ut quem potuerit hominem. . . . adducat ad colendum Deum.

9° Lib. 4. confess. c. 12. ne animas quidem hominum in se, & propter se, amare permittit, sed in Deo dumtaxat: *Si placent anima, in Deo amantur, quia & ipsa mutabiles sunt, & in illo fixa stabiluntur; alioquin irent & perirent. In illo ergo amantur, & raptè ad eum tecum quas potes, & dic eis: Hunc amemus, hunc amemus, &c.*

10° 9°. Imò nec sanctissimam Christi humanitatem, seu Christum, secundum naturam humanam, & ea quæ temporaliter propter nos gessit, amore mansorio, seu propter se finaliter, amare permittit lib. 1. de doctr. christ. c. 34. *Ex quo intelligitur, quod nulla res in via tenere nos debeat, quando nec ipse Dominus, in quantum via nostra esse dignatus est, tenere nos voluerit, sed transire; ne rebus temporalibus, quamvis ab illo pro salute nostra susceptis & gestis, hæreamus infirmier, sed per eas potius curramus alacrius, ut ad Deum provehi atque perveni mereamur. Et cap. 35. Hoc ergo ut nossemus. . . . facta est tota pro salute nostra, per divinam providentiam, dispensatio temporalis, quâ debemus uti; non quasi mansoria quâdam dilectione atque delectatione, sed transitoria potius, tanquam via, tanquam vehiculorum, vel aliorum quorumlibet instrumentorum; aut, sicut congruentius dici potest, ut ea quibus ferimur, propter illud ad quod ferimur, diligamus.*

11° Ad quod significandum Christus Joan. 16. Discipulos suos, adhuc imperfectos, monuit de necessitate subtrahendi suam ipsis humanitatem, abeundique ad Patrem; *Si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos. Quia videlicet humanitati illi, licet sanctissimæ, propter se finaliter inhærens amor Discipulorum, impedimento erat receptioni Spiritus sancti, uti Augustinus dicit tr. 94. in Joan. verba proximè relata sic explicans: Expedi vobis, ut hac forma servi aseratur à vobis: caro quidem factum Verbum habito in vobis; sed nolo me carnaliter adhuc diligatis. . . . Quia si carni carnaliter hæseritis, capaces Spiritus non eritis. Et infra: Non potestis capere Spiritum; quamdiu secundum carnem persistitis nosse Christum.*

12° 10°. Nec ipsas etiam creatas virtutes propter se, seu propter creatam earum honestatem, in ea finaliter sistendo, amari posse docet in locis cap. 4. proferendis. Sequiturque ex proximè dictis. Si enim nec ipsa quidem sanctissima humanitas Christi esse potest finis etiam negativè ultimus amoris nostri; idem (eadem ratione) de creatis virtutibus dicen-

Tom. I.

dum. Eadem (inquam) ratione: quia scilicet nec virtutes, nec humanitas Christi, seu Christus secundum humanam naturam, præcisè rationem habent finis nostri, sed mediorum; seu (ut Augustinus loquitur) *vehiculorum, seu via ad finem.* Ideoque amari debent ut media, ut via, ut vehicula, non ut finis. Transitoria proinde, non mansoria dilectione, ut Augustinus concludit.

Ex his facile quisque videt profunditatem, sublimitatemque Augustinianæ doctrinæ, quamque merito Augustinus *Doctorem Aquila* nuncupetur. Merito namque dicitur *Aquila Doctorem*, cujus doctrina tam sublimis est & excelsa; ut & se erigat, & corda nostra erigi velit, non solum super terram, & super omnem ambitum aëris & cæli, sed & super omnem exercitum Angelorum; omnemque constitutionem invisibilium potestatum; donec perveniatur ad Deum. *Non prohibet (inquit expositione 2. in epist. Joan.) non prohibet te Deus amare ista, sed non diligere ad beatitudinem, sed ad hoc probare & laudare, ut ames Creatorem. . . . ad hoc utique arrham dat sponsus, ut in arrha sua ipse ametur. . . . Non ad fruendum hoc ametis, quod ad utendum habere debetis. Nam si eis, quibus utendum est, frui voluerimus, impeditur cursus noster, & aliquando etiam desectitur, ut ab iis rebus, quibus fruendum est, obtinendis, vel retardemur, vel etiam revocemur inferiorum amore præpediti. Lib. 1. de doctr. christ. c. 3.*

CAPUT III.

Altissimam, sanctissimam, divinissimam hanc Theologiam in primo maximoque mandato, aliisque Oraculis sacris fundatissimam, communis reliquorum Sanctorum traditio corroborat.

Quia omnes amores nostros in Deum propter se dilectum finaliter referendos, communis Sanctorum traditio docet, uti videbimus libro sequenti. Primumque & maximum mandatum, Basilii, Theodoretus, Victor Antiochenus, Franciscus Assisias, Aquinas, Thomas Villanovanus, &c. cum Augustino sic explicant, ut omnis deliberatus amor noster vel Dei propter se, vel propter Deum finaliter esse debeat; uti vidimus lib. 6. c. 5.

Sanctus quoque Leo Papa, serm. 5. de jejunio septimi mensis, animi rationalis mansorium amorem, cum Augustino, Fulgentio, Gregorio & Authore Libri de substantia dilectionis (Prolegomeno 6. c. 10. relatis) adæquatè dividit in amorem Dei & creaturæ, sive in amorem rerum æternarum & temporalium, aïens creaturis, seu temporalibus, transeunter utendum, tanquam viatico itinerris; non verò illis per amorem insistendum; veluti illecebrâ mansionis, nec eas proinde amandas amore mansorio, sed transitorio: *Duo sunt amores, ex quibus omnes procedunt volun-*

N